

Hội thảo khoa học quốc tế trực tuyến “Pháp luật về thu hồi tài sản tham nhũng”

Ngày 24-25/11/2020, Hội thảo khoa học quốc tế trực tuyến “Pháp luật về thu hồi tài sản tham nhũng” do Khoa Luật phối hợp với Trung tâm Tư pháp Hình sự và Nhân quyền thuộc Trường Luật thuộc Đại học Cork (Ireland), Tổ chức hướng tới minh bạch (TT), Đại sứ quán Cộng hòa Séc tại Việt Nam tổ chức đã thu hút được hàng trăm diễn giả, chuyên gia, nhà nghiên cứu tham gia. Hội thảo nằm trong khuôn khổ Chương trình đào tạo Thạc sĩ ngành Luật học, Chuyên ngành Quản trị Nhà nước và phòng, chống tham nhũng của Khoa.

Toàn cảnh Hội thảo tại Khoa Luật

Tham dự và trao đổi tại Hội thảo về phía Khoa có PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh – Chủ nhiệm Khoa, PGS.TS. Vũ Công Giao – Chủ nhiệm Bộ môn Luật Hiến pháp – Luật Hành chính, PGS.TS. Nguyễn Minh Tuấn – Phó Chủ nhiệm Bộ môn Lý luận và Lịch sử nhà nước và Pháp luật, PGS.TS. Đặng Minh Tuấn – Phó Chủ nhiệm Bộ môn Luật Hiến pháp – Luật Hành chính. Về phía đơn vị đồng tổ chức có Ngài Lukáš Musil – Phó Đại sứ Cộng hòa Séc tại Hà Nội, Giáo sư Poustie – Hiệu trưởng trường Luật, Đại học Cao đẳng Cork, TS. Fiona Donson – Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu về Tham nhũng, Trường Luật, Đại học Cao đẳng Cork, Bà Diana Torres – Trợ lý Trưởng Đại diện, kiêm Trưởng Bộ phận về Quản trị và Sự Tham gia, UNDP Việt Nam, Bà Nguyễn Thị Kiều Viễn – Giám đốc điều hành Tổ chức hướng tới minh bạch. Ngoài ra, Hội thảo còn có sự tham gia của các chuyên gia đến từ các đơn vị như Đại học Luật Hà Nội, UNDP, Tổ chức Minh bạch Quốc tế (TI), Liên minh UNCAC, Viện Chiến lược và Khoa học Thanh tra Việt Nam, Canada, Ailen, Trung Quốc, ...

Hội thảo nhằm tạo diễn đàn để các học giả trên thế giới thảo luận cả về lý luận và thực tiễn về việc thu hồi, quản lý tài sản tham nhũng. Việc này cũng là một phần quan trọng trong việc quản trị tốt và phòng, chống tham nhũng để hướng tới một xã hội tốt đẹp.

PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh phát biểu khai mạc Hội thảo

Phát biểu khai mạc tại Hội thảo, PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh nhấn mạnh Hội thảo là cơ hội cho các chuyên gia và các nhà quản lý chia sẻ tri thức, thông tin và thảo luận các vấn đề xoay quanh việc thu hồi tài sản tham nhũng. Đây là một yêu cầu và biện pháp đặc biệt quan trọng trong phòng, chống tham nhũng, bởi nó tác động trực tiếp, làm triệt tiêu động lực của kẻ tham nhũng là thu lợi riêng từ việc lạm dụng quyền lực được giao. PGS cho biết cho đến nay thu hồi tài sản tham nhũng là việc rất phức tạp, khó khăn, khi mà những kẻ tham nhũng lớn thường đồng thời có chức vụ, quyền hạn lớn, có rất nhiều thủ đoạn, mảnh khoé, và có rất nhiều cách thức che giấu, tẩu tán tài sản trong bối cảnh toàn cầu hoá. PGS hi vọng với chủ đề mang tính thời sự, hấp dẫn, có ý nghĩa sâu sắc cả về lý luận và thực tiễn, hội thảo này và với sự tham gia nhiệt tình của các đại biểu tham gia thì Hội thảo sẽ thành công tốt đẹp. PGS cũng gửi lời cảm ơn sự hỗ trợ, ủng hộ từ nhiều tổ chức quốc tế như UNDP, WB, Tổ chức Minh bạch Quốc tế, Mạng lưới Đối tác Chính phủ mở và nhiều quốc gia như Ailen, Canada, Pháp, CH Séc, Trung Quốc, Indonesia, Việt Nam đã nhiệt tình tham dự và dành thời gian viết bài tham luận để chia sẻ với các đại biểu tham gia hội thảo này những kiến thức và kinh nghiệm quý báu về thu hồi tài sản tham nhũng.

Hội thảo đã nhận được hơn 40 bài viết của các chuyên gia, nhà nghiên cứu cho thấy sự hấp dẫn và sự quan trọng của chủ đề mà Hội thảo đưa ra.

Chương trình của Hội thảo chia làm 04 phiên chính, gồm: Phiên 1 – Thu hồi tài sản: Tiêu chuẩn và kinh nghiệm toàn cầu và khu vực; Phiên 2 – Thu hồi tài sản: Vai trò của xã hội dân sự và hợp tác quốc tế; Phiên 3 – Thu hồi tài sản: Yêu cầu và phương pháp; Phiên 4 – Kinh nghiệm của các quốc gia: Canada, Indonesia, Ailen, Trung quốc và Việt Nam.

Phiên 1 của Hội thảo diễn ra với sự chủ trì của TS. Fiona Donson. Mở đầu là bài tham luận của TS. Anga R Timilsina – Cố vấn toàn cầu về phòng, chống tham nhũng, Trung tâm UNDP toàn cầu về công nghệ, đổi mới và phát triển bền vững với nội dung về kinh nghiệm của thế giới về thu hồi tài sản: Tiêu chuẩn, cơ chế và hướng dẫn. Bài viết đã phân tích những tiến bộ hiện có trong việc thu hồi tài sản tham nhũng; việc đảm bảo thực thi, tiêu chuẩn, cơ chế và hướng dẫn cốt lõi trong việc thu hồi tài sản tham nhũng cũng như chỉ ra kinh nghiệm của quốc tế và các

khuyến cáo trong vấn đề này. Trình bày về kinh nghiệm và đưa ra khuyến nghị, TS cho rằng việc thu hồi tài sản đòi hỏi một chính sách và sự cam kết về mặt chính trị, các công cụ pháp lý để kịp thời xử lý tài sản tham nhũng; chủ động trong việc xác định tài sản tham nhũng đồng thời đưa ra những giải pháp ngay từ khi bắt đầu vụ án; Tạo lập sự liên kết giữa các quốc gia, tổ chức trong việc thu hồi tài sản tham nhũng để tăng tín nhiệm và bảo đảm nguồn lực;...

Chủ trì phiên 2 của Hội thảo, Bà Nguyễn Thị Kiều Viễn cho rằng đây là chủ đề quan trọng ở Việt Nam, vì tham nhũng là tệ nạn của một quốc gia và xử lý tài sản tham nhũng cũng rất quan trọng để đảm bảo công lý được thực thi. Tại bài phát biểu của mình về vai trò của xã hội dân sự trong việc thu hồi tài sản thất thoát do tham nhũng, Bà Sara Brimbeuf đã đưa ra ví dụ về vụ án “Biens Mal Acquis” và đưa ra các nhiệm vụ cần thực hiện là xác định tài sản thất thoát, vị thế pháp lý để đưa vụ án ra Tòa và quy trình thu hồi tài sản. Theo Bà có 05 nguyên tắc cốt lõi là Minh bạch; Giải trình; Hiệu quả; Liêm chính; Thống nhất trong việc thu hồi tài sản tham nhũng. Trình bày về kinh nghiệm quốc tế về thu hồi tài sản không dựa trên kết án và khả năng áp dụng ở Việt Nam do TS. Đỗ Thu Huyền trình bày cho rằng khả năng vận dụng tại Việt Nam cần:

Thứ nhất, hoàn thiện pháp luật về thu hồi tài sản tham nhũng không dựa trên kết án cần đặt trong nỗ lực chung nhằm cải cách tổng thể, toàn diện pháp luật về phòng, chống tham nhũng và cả hệ thống pháp luật nói chung, trong đó đặc biệt chú trọng công tác phòng ngừa.

Thứ hai, hoàn thiện pháp luật về thu hồi tài sản tham nhũng nói chung và thu hồi tài sản không dựa trên kết án cần phù hợp và nhằm thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng và pháp luật quốc tế về phòng, chống tham nhũng.

Thứ ba, hoàn thiện pháp luật về thu hồi tài sản tham nhũng cần theo hướng áp dụng đồng thời nhiều biện pháp, trong đó thí điểm áp dụng những biện pháp đột phá trên dựa trên cơ sở lý luận, thực tiễn và nghiên cứu, tham khảo những giá trị tốt và phù hợp cho Việt Nam.

Phiên 3 của Hội thảo có 3 tham luận với nội dung xoay quanh việc thu hồi tài sản với các yêu cầu và phương pháp triển khai. Tham luận về chiến lược hoàn trả tài sản thu hồi do TS. Juanita Olaya Garcia – thành viên của Ban chuyên gia quốc tế (IEP) tại Đối tác Chính phủ Mở (OGP) trình bày đã chỉ ra rằng việc hoàn trả tài sản thu hồi đòi hỏi sự chuẩn bị về chiến lược – tổ chức, làm rõ mục đích: tài sản

được hoàn trả được sử dụng như thế nào? Có sự tham gia của xã hội để hỗ trợ, yếu tố cần thiết là: Minh bạch, cam kết, liêm chính và trách nhiệm giải trình, ưu tiên khắc phục hậu quả của tham nhũng (Điều 35 UNCAC) – điều không được thể hiện trong quy trình. Tham luận tính minh bạch và trách nhiệm giải trình trong việc thu hồi tài sản của Ông Mathias Huter – Giám đốc điều hành Liên minh UNCAC củng cố thêm sự quan trọng của việc chuẩn bị chiến lược trong việc hoàn trả tài sản tham nhũng bằng các ví dụ cụ thể như: Hoàn trả tài sản trong vụ việc giữa Thụy Sĩ-Uzbekistan; Ailen-Nigeria.

Phiên 4 của Hội thảo đưa ra các kinh nghiệm của các quốc gia: Canada, Indonesia, Ailen, Trung quốc và Việt Nam do PGS.TS. Đặng Minh Tuấn chủ trì đã mang tới Hội thảo những góc nhìn, những trải nghiệm thực từ các quốc gia để các đại biểu cùng thảo luận và định hình những kinh nghiệm có thể áp dụng.

Hội thảo cũng thu hút được đông đảo ý kiến, phản hồi từ các chuyên gia, nhà nghiên cứu xoay quanh chủ đề Hội thảo. Nhiều câu hỏi đã được đưa ra thảo luận trong Hội thảo để chia sẻ các cách thức thu hồi tài sản tham nhũng cũng như hoàn trả tài sản tham nhũng từ các quốc gia.

Các chuyên gia, nhà nghiên cứu trao đổi tại Hội thảo

Sự quan tâm, phản hồi, chia sẻ của các chuyên gia, nhà nghiên cứu tại Hội thảo đã cho thấy rằng chủ đề này rất quan trọng và có vai trò cung cấp ý kiến tư vấn cho các cơ quan nhà nước và các nhà hoạch định chính sách, và cũng nhằm xây dựng, củng cố hệ thống pháp luật. Sau Hội thảo này, hi vọng những kiến thức, thông tin mà các chuyên gia, nhà nghiên cứu chia sẻ và thảo luận sẽ được biên soạn, xuất bản thành sách để phục vụ cho việc giảng dạy, nghiên cứu trong các Chương trình Thạc sĩ luật học, đặc biệt phục vụ chuyên ngành Quản trị nhà nước và phòng, chống tham nhũng của Khoa Luật – ĐHQG Hà Nội, cũng như làm tài liệu tham khảo cho các cơ quan, tổ chức hữu quan trong quá trình xây dựng, hoàn thiện pháp luật về phòng, chống tham nhũng.